Ubora wa Ijumaa

(Shafi'i)

Presented by

Majlis **Al-Madina-tul-'Ilmiyyah**

Translated into English by

Translation Department (Dawat-e-Islami)

جمعہ کے فضائل و مسائل (شافعی)

Jumu'ah kay fazail-o-masail (Shafi'i)

Ubora wa Ijumaa (Shafi'i)

KITABU HIKI KILITOLEWA KWA KIURDU NA MAJLIS AL-MADINAH-TUL-'ILMIYYAH. IDARA YA TAFSIRI (DAWAT-E-ISLAMI) IMETAFSIRIWA kwa Kiswahili. Ukipata kosa lolote katika tafsiri au utunzi, tafadhali ijulishe Idara ya Tafsiri kwenye anwani ifuatayo ya posta au barua pepe kwa nia ya kupata malipo [Sawab].

Idara ya tafsiri (Dawat-e-Islami)

Aalami Madani Markaz, Faizan-e-Madinah, Mahallah Saudagran, Purani Sabzi Mandi, Bab-ul-Madinah, Karachi, Pakistan

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

Barua pepe: 🖃 translation@dawateislami.nets

Ubora wa Ijumaa (Shafi'i)

Tafsiri ya Kiswahili ya 'Jumu'ah kay fazail-o-masail (Shafi'i)'

◆

HAKI ZOTE ZIMEHIFADHIWA

Hakimiliki © 2022 Maktaba-tul-Madinah

Hairuhusiwi kunakili, au kusambaza sehemu yoyote ya chapisho hili kwa namna yoyote au kwa njia yoyote ile, kielektroniki, mitambo, kunakili, kurekodiwa au vinginevyo, bila ya idhini ya maandishi ya Maktaba-tul-Madinah.

Chapisho la kwanza:	Zul Qa'idah, 1443 AH – (06, 2022)
Imetafsiriwa na:	Translation Department (Dawat-e-Islami)
Mchapishaji:	Maktaba-tul-Madinah
Idadi:	-

UDHAMINI

Tafadhali jisikie huru kuwasiliana nasi ikiwa ungependa kufadhili uchapishaji wa kitabu cha kidini au kijitabu kwa ajili ya Isal-e-Sawab ya wanafamilia wako waliofariki.

Maktaba-tul-Madinah

Aalami Madani Markaz, Faizan-e-Madinah Mahallah Saudagran,
Purani Sabzi Mandi, Bab-ul-Madinah, Karachi, Pakistan

✍ **Barua pepe:** maktabaglobal@dawateislami.net –
maktaba@dawateislami.net

✆ **Simu:** +92-21-34921389-93

💻 **Tovuti:** www.dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

Dua ya kusoma kitabu

Soma Du'a ifuatayo (dua) kabla ya kusoma kitabu cha dini au somo la Kiislamu, utakumbuka chochote ulichokisoma, اِنْ شَآءَاللّٰه:

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَانْشُرْ
عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَاالْجَلَالِ وَالْاِكْرَام

Tafsiri

Ewe Mwenyezi Mungu عَزَّوَجَلَّ! Tufungulie milango ya elimu na hekima, na utuhurumie! Ewe Ambaye ni Mtukufu na Mwenye heshima!

(Al-Mustatraf, Juzuu ya 1, Uk. 40)

Kumbuka:

Mswalie Mtume ﷺ mara moja kabla na baada ya Du'a.

www.dawateislami.net

Jedwali la Yaliyomo

Tafadhali soma hii kwanza 1
Ubora wa Ijumaa (Shafi'i) 3
Ubora wa kumsalia Mtume katika siku ya Ijumaa 3
Ni lini Mtume ﷺ aliswali swalah ya kwanza ya Ijumaa? 5
Maana ya Ijumaa 5
Ni swalah ngapi za Ijumaa aliswali Mtume ﷺ ? 6
Muhuri juu ya moyo wa mtu anayeacha salah tatu za Ijumaa kwa sababu ya uvivu 6
Ubora wa kuvaa kilemba (imamah) kwenye Ijumaa 6
Tiba kutokana na magonjwa 7
Usalama kutokana na majanga kwa siku kumi 7
Sababu ya kupunguzwa kwa masharti 7
Malaika huandika majina ya walio bahatika 8
Shauku ya swalah ya Ijumaa katika karne ya kwanza 9
Hajj ya masikini 10
Kuondoka kwa ajili ya Ijumaa mapema ni Hajj 10
Malipo ya Hajj na Umrah 10
Mkuu wa siku zote 11
Kuiogopa siku ya Kiyama 12
Dua zinakubaliwa 12
Tafuta baina ya Alasiri na Maghrib 12
Taarifa ya Mufti Muhammad Amjad Ali A'zami al-Hanafi 12
Wakati wa kukubalika ni lini? 13
Mfano 13
Kila Ijumaa milioni 14.4 wanakombolewa Jahannam 14
Kubaki salama kutokana na adhabu kaburini 14
Msamaha wa dhambi baina ya Ijumaa mbili 15
Thawabu ya miaka 200 ya Ibada 15
Wazazi waliofariki huonyeshwa matendo ya watoto wao kila Ijumaa 16

www.dawateislami.net

Vitendo vitano kwa ajili ya Ijumaa 16
Kuingia peponi inakuwa ni lazima 17
Jizuie kufunga siku ya Ijumaa pekee 17
Thawabu ya miaka 10,000 ya kufunga 17
Malipo ya kuzuru makaburi ya wazazi wako siku ya Ijumaa 18
Ubora wa kusoma 'يٰسٓ' kwenye makaburi ya wazazi wa watu 18
Msamaha sawa na idadi ya herufi katika Surah Yasin 18
Mwenye kusoma Surah Yasin siku ya Ijumaa husamehewa 19
Ubora wa surah al-Kahf 19
Mwanga kati ya Ijumaa mbili 19
Nuru inayofika Ka'bah 20
Ubora wa Surah Ha-Meem al-Dukhan 20
Msamaha unatafutwa na Malaika 70,000 20
Dhambi zote zinasamehewa 21
Baada ya Swalah ya Ijumaa 21
Kuhudhuria mikusanyiko ya maarifa 22
Masharti saba ya awali ambayo yanafanya kuwa ni wajibu kuswali Swalah ya Ijumaa 23
Hukumu muhimu inayohusu kuanza safari siku ya Ijumaa 24
Matendo ya Sunnah ya Ijumaa 25
Wakati wa kufanya twahara siku ya Ijumaa 26
Ubora wa kukaa na Imam wakati wa hotuba 26
Kutopokea malipo ya Ijumaa 27
Sikiliza hotuba kwa ukimya kamili 27
Vipengele vitano muhimu vya hotuba ya Ijumaa 28
Kufanya biashara kunakuwa ni jambo lisiloruhusiwa kwa Adhana ya hotuba 28
Kupita juu ya shingo za watu kwenda mbele 29
Baada ya kusoma kijitabu hiki tafadhali wape na wengine 29

Tafadhali soma hii kwanza

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰه Dawat-e-Islami ni shirika la kidini linalojumuisha wapenzi wa Mtume صَلَّى اللهُ عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم. Mwanzilishi wa shirika hili, Ameer Ahlus Sunnah, '*Allamah* Maulana Abu Bilal Muhammad Ilyas Attar Qadri Rizvi Ziyaee دَامَتۡ بَرَكَاتُهُمُ الۡعَالِيَة ameandika vitabu vingi vinavyoshughulikia mada mbalimbali. Mada ya vitabu hivi ni kati ya Aqeedah, matendo mema na mabaya, wasifu wa watu mashuhuri, sheria, kiroho, historia, sayansi, tiba, ukuzaji wa tabia, adabu, mambo ya kila siku na mengine mengi. Vitabu vyake vinaunda hazina kuu ya maarifa na hekima isiyokadirika.

Kwa sababu hii, Idara ya Vitabu vya Shafi'i Fiqh ya al-Madinah al-Ilmiyyah (Kituo cha Utafiti wa Kiislamu) kina hariri kazi za Ameer Ahlus Sunnah. دَامَتۡ بَرَكَاتُهُمُ الۡعَالِيَة kwa mujibu wa madhehebu ya Shafi'i. Hii ni kuwaruhusu wale wanaofuata shule ya Shafi'i kufaidika na lulu za hekima zinazotolewa na Ameer Ahlus Sunnah دَامَتۡ بَرَكَاتُهُمُ الۡعَالِيَة.

Idara ya Vitabu vya Shafi'i Fiqh imefanyia kazi kijitabu hiki katika maeneo yafuatayo:

- Hukumu za kifiqh zilizotajwa katika kitabu hiki zimebadilishwa kwa kuzingatia hukumu zinazotokana na vitabu vya kuaminika vya madhehebu ya Shafi'i.

- Nyongeza za lazima zimefanywa.

- Katika kufanya marekebisho, istilahi za Dawat-e-Islami zimezingatiwa, Kituo cha Utafiti cha Kiislamu na kanuni za kisasa zaidi za Idara ya Vitabu vya Shafi'i Fiqh.

- Baada ya kukamilisha kazi zilizotajwa hapo juu, Mufti Muhammad Rafeeq Saeedi al-Shafi مَدَّظِلُّهُ العالی alikipitia kijitabu kizima kwa mtazamo wa Kiislamu.

- Wema wowote unaopatikana katika kijitabu hiki unatokana na neema ya Mwenyezi Mungu Mtukufu, ukarimu wa Mtume wake wa Mwisho. صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم, utoaji wa watakatifu wenye kuheshimika, na dua za kweli za Ameer Ahlus Sunnah دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَة. Mapungufu yoyote ni kwa upande wetu.

Al-Madinah al-Ilmiyyah (Kituo cha Utafiti wa Kiislamu), Idara ya Vitabu vya Shafi'i Fiqh

17 Rajab al-Murajjab 1442 (2/03/ 2021)

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

Ubora wa Ijumaa (Shafi'i)

(Shetani atajaribu kukufanya ujisikie mvivu, lakini soma kijitabu hiki cha kurasa 29 kuanzia mwanzo hadi mwisho na uimarishe imani yako.)

Ubora wa kumsalia Mtume katika siku ya Ijumaa

Mtume kipenzi صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم amesema: "Mwenye kunisalia mara 200 katika siku ya Ijumaa, atasamehewa madhambi yake ya miaka 200."[1]

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب   صَلَّى اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّد

Enyi wapenzi wa Mtume! Tumebahatika kiasi gani kwamba Mwenyezi Mungu Mtukufu ametujaalia baraka kubwa ya Ijumaa kwa ajili ya Mtume Wake wa Mwisho صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم. Cha kusikitisha ni kwamba wengi wetu tunaitumia siku hii tukufu katika hali ya uzembe kama siku nyingine za wiki. Licha ya kuwa ni siku ya Eid. Ijumaa ni bora kuliko siku nyingine

[1] *Jam' al-Jawami', Juzuu ya 7, Uk. 199, Hadithi 22353*

zote. Siku ya Ijumaa, Moto wa Jahannam hauwashwi, na katika usiku wa Ijumaa, milango ya Jahannamu hubaki imefungwa.

Siku ya Kiyama itafufuliwa kama bibi arusi. Muislamu aliyebahatika kuaga dunia siku ya Ijumaa anapata daraja ya kufa shahidi na anasalimika na adhabu ya kaburi.

Kulingana na Mufti Ahmad Yar Khan al-Hanafi رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه, Hajj siku ya IJumaa ina malipo ya Hajj 70. Lema moja lililofanywa siku hii linazidishwa mara 70. Hata hivyo, [kwani siku hii ni takatifu sana,] adhabu ya dhambi pia inazidishwa mara 70.

Nini kinaweza kusemwa kuhusiana na fadhila za Ijumaa. Mwenyezi Mungu Mtukufu ameteremsha Sura nzima ndani ya Quran Tukufu inayoitwa Sura ya Ijumaa. Inapatikana katika juzuu ya 28 ya Quran.

Katika aya ya 9 ya Surah al-Jumu'ah, Mwenyezi Mungu Mtukufu amesema:

يٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْۤا اِذَا نُوْدِیَ لِلصَّلٰوةِ مِنْ یَّوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا اِلٰى ذِكْرِ
اللّٰهِ وَ ذَرُوا الْبَیْعَؕ ذٰلِكُمْ خَیْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۹﴾

"Enyi waumini! Mwito wa swalah unapotolewa siku ya Jumaa (Ijumaa), fanyeni haraka kuelekea kwenye dhikri ya Mwenyezi Mungu na muache kununua na kuuza; haya ni bora kwenu ikiwa mnajua."

Ni lini Mtume ﷺ aliswali swalah ya kwanza ya Ijumaa?

'*Allamah* Sayyid Muhammad Naeemuddin Muradabadi al-Hanafi رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه amesema: "Wakati Mtume صَلَّى الله عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم alipohamia Madina, alifika Quba siku ya Jumatatu tarehe 12 Rabi al-Awwal, 622AH asubuhi wakati wa swalah ya Dhuha. Alikaa hapo kuanzia Jumatatu hadi Alhamisi na pia akaweka msingi wa msikiti. Siku ya Ijumaa, alikusudia kukamilisha safari iliyobakia ya kuelekea Madina. Wakati wa Ijumaa ulifika walipofika katikati ya bonde la Bani Salim Ibn Awf. Watu walifanya mahali hapo kuwa msikiti. Mtume صَلَّى الله عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم aliswalisha hapo na akatoa hotuba (khutbah)."[1]

اَلْحَمْدُ لِلّٰه Masjid Al-Jumu'ah upo mahali hapa hadi leo. Wageni huhudhuria ili kupata baraka na kuswali nawafil (swalah ya hiari) ndani yake.

Maana ya Ijumaa

Mufti Ahmad Yar Khan al-Hanafi رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه anasema: "Siku hii, uumbaji wa viumbe vyote ulikamilika. Udongo wa Nabii Adam عَلَيْهِ السَّلَام ulikusanywa siku hii. Watu hukusanyika siku hii kuswali swala ya Ijumaa. Kwa sababu hizi, siku hii iliitwa Jumu'ah. Kabla ya Uislamu, Waarabu waliita Arubah."[2]

---

[1] *Tafseer Khazain al-Irfan, sehemu 28, al-Jumu'ah, ufafanuzi wa aya 9*

[2] *Mirat al-Manajih, Juzuu ya 2, Uk. 317*

Ni swalah ngapi za Ijumaa aliswali Mtume ﷺ ?

Mufti Ahmad Yar Khan al-Hanafi رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه anasema: "Mtume صَلَّى الله عَلَيْهِ وَالِهٖ وَسَلَّم aliswali takriban salah 500 za Ijumaa. Salah ya Ijumaa ilianzishwa baada ya kuhama Madina. Na Mtume صَلَّى الله عَلَيْهِ وَالِهٖ وَسَلَّم aliishi Madina kwa muda wa miaka kumi, hii [500] ni sawa na jumla ya kiasi cha salah za Ijumaa ndani ya kipindi hicho."[1]

Muhuri juu ya moyo wa mtu anayeacha salah tatu za Ijumaa kwa sababu ya uvivu

Mtume صَلَّى الله عَلَيْهِ وَالِهٖ وَسَلَّم amesema: "Mwenye kuacha Swalah tatu za Ijumaa kwa sababu ya uvivu, Mwenyezi Mungu hupiga muhuri juu ya moyo wake."[2]

Swalah ya Ijumaa ni faradhi ya mtu binafsi (Fardh Ayn), na Swalah hii ni kubwa kuliko nyingine zote.[3]

Ubora wa kuvaa kilemba (imamah) kwenye Ijumaa

Mtume صَلَّى الله عَلَيْهِ وَالِهٖ وَسَلَّم amesema: "Hakika Mwenyezi Mungu na Malaika wake wanatuma salamu na baraka kwa wale wanaovaa kilemba siku ya Ijumaa"[4]

---

[1] *Mirat al-Manajih, Juzuu ya 2, Uk. 346*

[2] *Tirmizi, Abwaab al-Jumu'ah, Uk. 149, Hadithi 500*

[3] *Tuhfah al-Muhtaj, Juzuu ya 1, Uk. 404*

[4] *Majma al-Zawaid, Juzuu ya 2, Uk. 327, Hadithi 3,075*

Tiba kutokana na magonjwa

Sayyiduna Humayd Bin Abdul Rahman رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہُمَا anasimulia kwamba baba yake alisema: "Mwenye kukata kucha siku ya Ijumaa, Mwenyezi Mungu Mtukufu humwondolea maradhi na humpa Shifaa."[1]

Usalama kutokana na majanga kwa siku kumi

Mufti Muhammad Amjad Ali A'zami al-Hanafi رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه amesema kuwa imetajwa katika Hadith: "Mwenye kukata kucha siku ya Ijumaa, Mwenyezi Mungu Mtukufu atamlinda na misiba mpaka ifikapo Ijumaa ijayo na kwa siku tatu zaidi (jumla ya siku kumi). Riwaya nyingine inasema: "Rehema inashuka na huondoka madhambi kwa mwenye kukata kucha siku ya Juma'ah."[2]

Sababu ya kupunguzwa kwa riziki

Ni Sunna kukata kucha wakati wowote siku ya Alhamisi au asubuhi mapema siku ya Ijumaa.[3] Kucha isiachwe ikue kwani wasomi wameeleza kuwa hii inasababisha kupunguzwa kwa riziki.[4]

---

[1] *Musannaf Ibn Abi Shaybah, Juzuu ya 2, Uk. 65, Hadithi 2*

[2] *Bahar-e-Shari'at, Juzuu ya. 3, Uk. 583, sehemu 16; al-Durr al-Mukhtar, Juzuu ya 9, Uk. 668, 669*

[3] *Fath al-Mu'een, Uk. 207, 208, iliyochaguliwa*

[4] *Bahar-e-Shari'at, Juzuu ya 2, Uk. 582, sehemu 16*

Malaika huandika majina ya walio bahatika

Mtume صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم amesema: "Inapofika siku ya Ijumaa, Malaika husimama kwenye milango ya msikiti wakiwaandika kwa mpangilio wale wanaofika. Anayefika mapema ni sawa na mwenye kutoa sadaka ngamia. Anayefuata ni kama yule anayetoa ng'ombe kama sadaka. Anayefuata ni kama yule anayetoa kondoo dume. Anayefuata ni kama yule anayetoa sadaka ya kuku. Anayefuata ni mfano wa aliyetoa yai katika sadaka. Na imamu anapokaa [kutoa khutba], Malaika hufunga kumbukumbu zao na kuja kusikiliza khutba."[1]

Kwa mujibu wa riwaya moja imetajwa kutoa sadaka kwa ndege baada ya mfano wa kutoa kuku, kisha ikatajwa kutoa yai.[2]

Ufuatao ni muhtasari wa maelezo ya Shaykh al-Islam, 'Allamah Ahmad Bin Muhammad Bin Hajar al-Makki رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه amesema: "Kuanzia wakati wa Alfajiri mpaka Imam anapotokea kutoa hotuba ya Ijumaa, wakati utagawanywa katika sehemu sita sawa. Watu wanaofika kwa ajili ya Ijumaa katika sehemu ya kwanza ni kama wale waliotoa sadaka ya ngamia. Hata hivyo, ngamia wa yule aliyetangulia ni bora kuliko ngamia wa yule aliyefika baadaye.

Wale wanaofika sehemu ya pili ni kama wale waliotoa sadaka ya ng'ombe. Hata hivyo, ng'ombe wa yule aliyetangulia ni bora

---

[1] *Bukhari, Kitab al-Jumu'ah, Uk. 281,282, Hadithi 929*

[2] *Nasai, Uk. 239, Hadithi 1384*

kuliko ng'ombe wa aliyefika baadaye. Watu wanaofika sehemu ya tatu ni kama wale waliotoa sadaka kondoo dume. Hata hivyo, kondoo dume wa yule aliyetangulia ni bora kuliko kondoo dume wa yule aliyefika baadaye. Wanaofika sehemu ya nne ni kama wametoa sadaka kuku. Hata hivyo, kuku wa aliyetangulia ni bora kuliko kuku wa wale waliofika baadaye. Wale wanaofika sehemu ya tano ni kama wale wanaotoa ndege kwa sadaka. Hata hivyo, ndege wa yule aliyetangulia ni bora zaidi. Wale wanaofika katika sehemu ya sita ni kama yule aliyetoa yai kwa ajili ya sadaka. Walakini, yai la yule aliyetangulia ni bora kuliko yai la wale waliofika baadaye."[1]

Shauku ya swalah ya Ijumaa katika karne ya kwanza

Imam Abu Hamid Muhammad Bin Muhammad Bin Muhammad Al-Ghazali رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه alisema: "Katika karne ya kwanza, njia zingeonekana zikiwa zimejaa watu wakati wa Suhuur na baada ya Alfajiri. Walikuwa wakichukua taa pamoja nao njiani kuelekea Masjid ya Jami'ah [kuswali Swalah]. Ilikuwa kama siku ya Eid. Hatimaye, mazoezi haya yalifikia mwisho. Inasemekana kwamba uzushi wa kwanza (bidah) katika Uislamu ulikuwa ni kuacha kuelekea kwenye Msikiti wa Jami' mapema. Zaidi ya hayo, wale wanaotafuta mali ya dunia wanafika sokoni asubuhi mapema kufanya biashara na kupata faida ya kidunia. Kwa nini wanaotafuta Akhera hawashindani

[1] *Fath al-Ilah, Juzuu ya 5, Uk. 242,243, Dar al-Kutub al-Ilmiyyah, Beirut*

nao."[1] (Msikiti wa Jami' ni mahali ambapo swalah ya Ijumaa inaswaliwa)

Hajj ya masikini

Swahaba *Sayyiduna* Abdullah Bin Abbas رَضِیَ اللهُ عَنْهُمَا amesimulia kuwa Mtume صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم alisema: 'اَلْجُمُعَةُ حَجُّ الْمَسَاكِيْنَ', Maana yake, "Swalah ya Ijumaa ni Hajj ya masikini." Katika simulizi nyingine, inasema: 'اَلْجُمُعَةُ حَجُّ الفُقَرَآءِ', maana yake, "Swalah ya Ijumaa ni Hajj ya mafukara."[2]

Kuondoka kwa ajili ya Ijumaa mapema ni Hajj

Mtume صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم amesema: "Kuna Hija moja na Umra moja kwenu siku ya Ijumaa. Kwa hiyo, kuondoka mapema kwa ajili ya Swalah ya Ijumaa ni Hajj, na kusubiri kwa ajili ya Swalah ya Alasiri baada ya Swalah ya Ijumaa ni Umra."[3]

Malipo ya Hajj na Umrah

Imam Muhammad Bin Muhammad Bin Muhammad al-Ghazali رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه amesema: "[Baada ya kuswali Swalah,] abaki msikitini mpaka aswali Swala ya Alasiri. Na ni bora kubaki

---

[1] *Ihya al-Uloom, Juzuu ya. 1, Uk. 242, Dar al-Kutub al-Ilmiyyah, Beirut*

[2] *Jam' al-Jawami', Juzuu ya 4, Uk. 184, Hadithi 11,108, 11,109*

[3] *al-Sunan al-Kubra li al-Bayhaqi, Juzuu ya. 3, Uk. 637, Hadithi 5,950, Dar al-Hadith Qahirah*

mpaka Swalah ya Maghrib. Inasemekana kuna malipo ya Hajj kwa mwenye kuswali Swalah ya Alasiri katika Masjid ya Jami' (baada ya kuswali Ijumaa na kubaki msikitini). Na mwenye kuswali Swalah ya Maghrib anapata ujira wa Hija na Umra."[1]

Mkuu wa siku zote

Mtume صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم amesema: "Siku ya Ijumaa ndiyo Bwana wa siku zote. Ni kubwa zaidi kuliko zote kwa Mwenyezi Mungu. Ni kubwa kuliko Eid al-Adha na Eid al-Fitr kwa Mwenyezi Mungu. Kuna sifa tano ndani yake:

1. Mwenyezi Mungu alimuumba Adam (عَلَيْهِ السَّلَام) siku hii.
2. Mwenyezi Mungu alimuweka duniani siku hii.
3. Adam (عَلَيْهِ السَّلَام) alifariki siku hii.
4. Kuna wakati katika siku hii mtu anapewa chochote anachoomba maadamu si haramu.
5. Siku ya Kiyama itafanyika siku hii.

Hakuna malaika, mbingu, ardhi, mlima au mto asiyeogopa Ijumaa."[2]

---

[1] *Ihya al-Uloom, Juzuu ya. 1, Uk. 245*

[2] *Ibn Majah, Uk. 177, Hadithi 1,084, Dar al-Kutub al-Ilmiyyah, Beirut*

Kuiogopa siku ya Kiyama

Katika riwaya nyingine, Mtume صَلَّى الله عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم amesema: "Isipokuwa wanadamu na majini hakuna kiumbe asiyepiga kelele siku ya Ijumaa kuanzia alfajiri mpaka kuchomoza kwa jua kwa kuogopa Siku ya Kiyama."[1]

Dua zinakubaliwa

Mtume wa Mwenyezi Mungu صَلَّى الله عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم amesema: "Kuna muda katika Ijumaa ambapo chochote anachoomba Muislamu kwa Mwenyezi Mungu hakika atapewa na Yeye, na muda huo ni mfupi."[2]

Tafuta baina ya Alasiri na Maghrib

Mtume صَلَّى الله عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم amesema: "Tafuteni muda unaotamaniwa katika Ijumaa baada ya Alasiri mpaka kuzama kwa jua."[3]

Maelezo ya Mufti Muhammad Amjad Ali A'zami al-Hanafi

Mufti Muhammad Amjad Ali A'zami al-Hanafi رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه alisema: "Kuna maoni mawili yenye nguvu kuhusu wakati

[1] *Muwwata Imam Malik, Uk. 74, Hadithi 246, Dar al-Marifah, Beirut*

[2] *Muslim, Uk. 306, Hadithi 852, Dar al-Kutub al-Ilmiyyah, Beirut*

[3] *Tirmizi, abwab al-Jumu'ah, Uk. 146, Hadithi 489*

ambao dua inakubaliwa.

1. Kuanzia wakati imamu anakaa kutoa hotuba mpaka mwisho wa Swalah.

2. Nyakati za mwisho kwenye (siku ya) Ijumaa."[1]

Wakati wa kukubaliwa dua ni gani?

Mufti Ahmad Yar Khan Al-Hanafi رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه amesema: "Katika usiku wakati ambao dua hukubaliwa hufika kila usiku. Lakini mchana, inafika tu wakati wa mchana siku ya Ijumaa. Haujulikani kwa hakika wakati huo ni gani. Pengine ni kati ya hotuba mbili au kabla tu ya Maghrib." Akifafanua Hadithi nyingine, mufti mtukufu رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه alisema: "Kuna rai 40 za wanachuoni watukufu kuhusu wakati huu [wakati dua inapokubaliwa], mbili kati yao ni zenye nguvu zaidi. Ya kwanza ni wakati kati ya hotuba mbili, na ya pili ni wakati wa karibu na kuzama jua."[2]

Mfano

Sayyidatuna Fatimah al-Zahra رَضِیَ اللہُ عَنْهَا angekaa ndani ya nyumba yake na mjakazi wake *Sayyidatuna* Fiddhah رَضِیَ اللہُ عَنْهَا angesimama nje. Wakati jua lingeanza kutua, alikuwa

[1] *Bahar-e-Shariat, Juzuu ya 1, Uk. 754, Sehemu 4, Iliyochaguliwa*

[2] *Mirat al-Manajih, Juzuu ya 2, Uk. 319*

akimjulisha *Sayyidatuna* Fatimah رَضِیَ اللہُ عَنۡہَا ambaye angeinua mikono yake kuomba dua.[1]

Ni bora kuomba dua yenye kukusanya (kheri zote) wakati huo, kama vile dua ya Quran:

رَبَّنَآ اٰتِنَا فِی الدُّنۡیَا حَسَنَۃً وَّ فِی الۡاٰخِرَۃِ حَسَنَۃً وَّ قِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿۲۰۱﴾

Surah al-Baqarah, mstari 201

Tafsiri: *"Ewe Mola wetu, tupe mema duniani na (pia) mema Akhera, na utuepushe na adhabu ya Jahannam."*)[2]

Kila Ijumaa milioni 14.4 wanakombolewa Jahannam

Mtume صَلَّی اللہُ عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم amesema: "Kuna saa 24 mchana na usiku wa Ijumaa. Hakuna hata saa moja ambayo Mwenyezi Mungu hawakomboi laki sita kutoka kwenye Jahannam ambao walikuwa wamestahiki kupewa adhabu yake."[3]

Kubaki salama kutokana na adhabu kaburini

Mtume wa Mwenyezi Mungu صَلَّی اللہُ عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم amesema: "Mwenye kufa mchana au usiku wa Ijumaa atasalimika na adhabu ya kaburi na atawasili Siku ya Kiyama na muhuri wa

[1] *Mirat al-Manajih, Juzuu ya 2, Uk. 320*
[2] *Mirat al-Manajih, Juzuu ya. 2, Uk. 325*
[3] *Musnad Abi Yala, Juzuu ya 3, Uk. 142,157, Hadithi 3,434, 3,484, Dar al-Fikr, Beirut*

mashahidi."[1] (Usiku wa Ijumaa unamaanisha usiku baina ya Alhamisi na Ijumaa.)

Msamaha wa dhambi baina ya Ijumaa mbili

Sayyiduna Salman Farsi رَضِیَ اللهُ عَنْهُ anasimulia kuwa Mtume صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم amesema: "Mwenye kuoga siku ya Ijumaa, akajitakasa kadiri awezavyo, kupaka mafuta, kupaka manukato yoyote yanayopatikana ndani nyumbani, anaondoka kwa ajili ya Swalah na hawi sababu ya kutofautisha baina ya watu wawili [kwa kuwafanya watu wawili waliokaa pamoja wasogee kukaa kati yao], anaswali aliyoandikiwa na ananyamaza wakati Imam anapotoa khutba basi madhambi yaliyofanywa baina ya Ijumaa ya sasa na ya awali yanasamehewa ."[2]

Thawabu ya Ibada ya miaka 200

Sayyiduna Abu Bakr al-Siddiq and Sayyiduna Imran Bin Husayn رَضِیَ اللهُ عَنْهُمَا wote wawili wanasimulia kwamba Mtume صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم alisema: "Dhambi za mwenye kuoga Siku ya IJumaa husamehewa. Na anapoanza kutembea, anaandikiwa mema 20 kwa kila hatua."[3] Kwa mujibu wa riwaya nyingine, miaka 20 ya matendo mema hunakiliwa kwa kila hatua, na

---

[1] *Hilyah al-Awliya, Juzuu ya 3, Uk. 181, no. 3,629, Dar al-Kutub al-Ilmiyyah*

[2] *Bukhari, Uk. 272, Hadithi 883*

[3] *Al-Mujam al-Kabeer, Juzuu ya 7, Uk. 260, Hadithi 14708*

malipo ya miaka 200 ya matendo mema yanatolewa baada ya kukamilika kwa swalah.[1]

Wazazi waliofariki huonyeshwa matendo ya watoto wao kila Ijumaa

Mtume wa Mwenyezi Mungu صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم amesema: "Amali huwasilishwa katika mahakama ya Mwenyezi Mungu kila Jumatatu na Alhamisi, na huwasilishwa kwa Mitume عَلَيْهِمُ السَّلَام na wazazi kila Ijumaa. Wanafurahishwa na vitendo vyako vyema, na mng'aro wa nyuso zao unaongezeka. Basi mcheni Mwenyezi Mungu, wala msiwahuzunishe marehemu wenu kwa dhambi zenu."[2]

Vitendo vitano kwa ajili ya Ijumaa

Sayyiduna Abu Sa'eed رَضِیَ اللهُ عَنْهُ anasimulia kuwa Mtume صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم kasema: "Mwenye kufanya mambo matano kwa siku, Mwenyezi Mungu atamuandikia kuwa ni mkazi wa Peponi: kumtembelea mgonjwa; kushiriki katika swalah ya maiti; kufunga; kuhudhuria swalah ya Ijumaa; na kumwacha huru mtumwa." [3]

---

[1] *Al-Mujam al-Awsat, Juzuu ya. 2, Uk. 314, Hadithi 3,397, Dar al-Fikar, Oman*
[2] *Nawadir al-Usool, Juzuu ya 2, Uk 7, Dar al-Kutub al-Ilmiyyah, Beirut*
[3] *Ibn Hibban, Uk. 790, Hadithi 2,771, Dar al-Marifah, Beirut*

Kuingia peponi inakuwa ni lazima

Sayyiduna Abu Umamah رَضِیَ اللّٰہ عَنۡہُ anasimulia kuwa Mtume صَلَّی اللّٰہ عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم amesema: "Pepo inakuwa ni faradhi kwa mwenye kuswali Swalah ya Ijumaa, akafunga siku hiyo, akamtembelea mgonjwa, akashiriki swala ya maiti na nikah."[1]

Jizuie kufunga siku ya Ijumaa pekee

Haipendezwi (Makruh) kufunga siku ya Ijumaa, Jumamosi au Jumapili pekee. Hata hivyo, kufunga siku hizi pekee hakuchukizwi ikiwa zinaendana na siku za mtu ambaye ana kawaida ya kufunga siku moja na kuacha siku moja. Vile vile ikiwa tarehe 10 Muharram, 9 Zul-Hijjah, au 15 Sha'ban zinakuja kwenye siku kama hizi. Vile vile hukumu hiyo hiyo inatumika kwa kufunga saumu zinazozingatiwa kwa sababu ya nadhiri (nadhir) au kafara (kaffarah).[2]

Mtume صَلَّی اللّٰہ عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم alisema: "Siku ya Ijumaa ni Idi kwenu. Musifunge siku hiyo isipokuwa mfunge pia kabla yake au baada yake."[3]

Thawabu ya miaka 10,000 ya kufunga

Imam Ahmad Raza Khan al-Hanafi رَحۡمَۃُ اللّٰہِ عَلَیۡہ amesema:

---

[1] *al-Mujam al-Kabeer, vJuzuu ya. 4, Uk. 250, Hadithi 7,357*

[2] *Tuhfah al-Muhtaj ma'a Haashiyah al-Sharwani, Juzuu ya. 4, Uk. 639, 640; Nihayah al-Muhtaj, Juzuu ya 2, Uk. 424, 425*

[3] *al-Targheeb wa al-Tarheeb, Uk. 358, Hadithi 8, Dar al-Marifah*

“Saumu ya siku ya Ijumaa pamoja na ya Alhamisi au Jumamosi inasimuliwa kuwa ni sawa na miaka 10,000 ya kufunga.”[1]

Malipo ya kuzuru makaburi ya wazazi wako siku ya Ijumaa

Mtume wa Mwenyezi Mungu صَلَّى اللّٰه عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم amesema: “Mwenye kuzuru makaburi ya wazazi wake au kaburi la mmoja wao kila Ijumaa, Mwenyezi Mungu atamsamehe madhambi yake na atamuandikia kuwa ni mtu aliyewatendea wema wazazi wake.”[2]

Ubora wa kusoma ‘يٰسٓ’ kwenye makaburi ya wazazi

Mtume صَلَّى اللّٰه عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم amesema: “Mwenye kuzuru makaburi ya wazazi wake au kaburi la mmoja wao siku ya Ijumaa na akasoma. ‘يٰسٓ’ hapo watasamehewa.”[3]

Msamaha sawa na idadi ya herufi katika Surah Yasin

Mtume صَلَّى اللّٰه عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم amesema: “Mwenye kuzuru makaburi ya wazazi wake au kaburi la mmoja wao kila ijumaa na akasoma Sura Yasin basi atasamehewa na Mwenyezi Mungu sawa na idadi ya herufi katika Sura Yasin.”[4]

---

[1] *Fatawa Razawiyyah, Juzuu ya. 10, Uk. 652*

[2] *al-Mujam al-Awsat, Juzuu ya 4, Uk. 321, Hadithi 6,114*

[3] *al-Kamil fi Du'afaa al-Rijal, Juzuu ya. 6, Uk. 106*

[4] *Ithaf al-Saadah al-Muttaqeen, Juzuu ya 14, Uk. 272, Dar al-Kutub al-Ilmiyyah, Beirut*

Enyi mupendao Quran, amefaulu yule anayezuru makaburi ya wazazi wake au kaburi la mmoja wao kila IJumaa na kusoma Sura Yasin. اَلْحَمْدُ لِلّٰه Kuna vifungu vitano (Ruku) katika Surah Yasin, aya 83, maneno 729 na herufi 3,000.

Ikiwa takwimu hizi ni sahihi mbele ya Mwenyezi mungu, kuna malipo ya msamaha wa 3,000.

Mwenye kusoma Surah Yasin siku ya Ijumaa husamehewa

Mtume wa Mwenyezi Mungu صَلَّى الله عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم Amesema: "Mwenye kusoma Yasin katika usiku wa Ijumaa (usiku wa baina ya Alhamisi na Ijumaa) atasamehewa."[1]

Ubora wa surah al-Kahf

Sayyiduna Abdullah Bin Umar رَضِىَ الله عَنْهُمَا anasimulia kuwa Mtume صَلَّى الله عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم Amesema: "Mwenye kusoma Surah Al-Kahf siku ya Ijumaa atakuwa na nuru inayoanzia miguuni mwake hadi mbinguni itakayomuangazia Siku ya Kiyama, na atasamehewa madhambi aliyoyafanya baina ya Ijumaa mbili."[2]

Mwanga kati ya Ijumaa mbili

Sayyiduna Abu Sa'eed رَضِىَ الله عَنْهُ anasimulia kuwa Mtume

---

[1] *Al-Targheeb wa al-Tahreeb, Uk. 254, Hadithi 4*

[2] *Al-Targheeb wa al-Tarheeb, Uk. 253, Hadithi 2*

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم amesema: "Mwenye kusoma Sura al-Kahf siku ya Ijumaa atakuwa na nuru inayomulika baina ya Ijumaa mbili."[1]

Nuru inayofika Ka'bah

Imeelezwa katika riwaya moja: "Mwenye kusoma Sura al-Kahf katika usiku wa Ijumaa (usiku baina ya Alkhamisi na Ijumaa) mwanga utanyooshwa kutoka kwake mpaka Ka'abah."[2]

Ubora wa Surah Ha-Meem Al-Dukhan

Sayyiduna Abu Umamah رَضِیَ اللهُ عَنْهُ anasimulia kuwa Mtume صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم akasema: "Mwenyezi Mungu atamfanyia makazi peponi mwenye kusoma Suurat al-Dukhan mchana au usiku wa Ijumaa."[3] Riwaya nyingine inasema mtu wa namna hiyo atasamehewa.[4]

Msamaha unatafutwa na Malaika 70,000

Mtume صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم Amesema: "Mwenye kusoma Surah al-Dukhan usiku, Malaika 70,000 humwombea msamaha mpaka asubuhi."[5]

---

[1] *Al-Targheeb wa al-Tarheeb, Uk. 253, Hadithi 1,*

[2] *al-Daarimi, Uk. 1033, Hadithi 3,408*

[3] *al-Mujam al-Kabeer, Juzuu ya 4, Uk. 357, Hadithi 7,952*

[4] *Tirmizi, Kitab Fadail al-Quran, Uk. 672, Hadithi 2,889*

[5] *Tirmizi, Kitab Fadail al-Quran, Uk. 672, Hadithi 2,888*

www.dawateislami.net

Dhambi zote zinasamehewa

Sayyiduna Anas bin Malik رَضِیَ اللهُ عَنْهُ anasimulia kuwa Mtume صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم kasema: "Mwenye kusoma اَسْتَغْفِرُ اللهَ الَّذِىْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ وَ اَتُوْبُ اِلَيْهِ mara tatu katika siku ya Ijumaa kabla ya Swalah ya AlFajiri atasamehewa madhambi yake, hata yakiwa makubwa kuliko povu la bahari."[1]

Baada ya Swalah ya Ijumaa

Mwenyezi Mungu Mtukufu anasema katika juzuu ya 28 ya Quran Tukufu, aya ya 10 ya Surah al-Jumu'ah:

فَاِذَا قُضِيَتِ الصَّلٰوةُ فَانْتَشِرُوْا فِي الْاَرْضِ وَ ابْتَغُوْا مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَ
اذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِيْرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿۱۰﴾

"Basi Swalah ikisha kamilika tawanyikeni katika ardhi na mtafute rehema za Mwenyezi Mungu na mkumbukeni Mwenyezi Mungu kwa kutaraji kufaulu."[2]

'Allamah Sayyid Muhammad bin Umar al-Jaawi al-Shafi'i رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه anatoa maoni yake juu ya aya hii katika Tafsiri Maraah Labeed: "Baada ya kuswali Swalah, unaweza kuondoka

---

[1] *al-Mujam al-Awsat, Juzuu ya. 5, Uk. 392, Hadithi 7,717*

[2] *al-Quran 62:10*

msikitini kwa ajili ya kutimiza malengo yako au kutafuta riziki."[1]

Kuhudhuria mikusanyiko ya maarifa

Inapendeza (mustahab) kushiriki katika mikusanyiko ya elimu baada ya Swalah ya Ijumaa. Imam Abu Hamid Muhammad al-Ghazali رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه anasema kwamba *Sayyiduna* Anas bin Malik رَضِىَ اللهُ عَنْهُ kasema: "Aya hii haimaanishi [tu] shughuli za kibiashara au kupata mali ya kidunia. Badala yake, [pia] inarejelea kutafuta ujuzi, kutembelea ndugu zako na wagonjwa, kushiriki katika mazishi na matendo mengine kama hayo."[2]

Ndugu wapenzi wa Kiislamu, kuswali Swalah ya IJumaa ni faradhi iwapo masharti saba yatapatikana. Ikiwa mojawapo ya masharti haya saba hayapatikani, haitabaki kuwa faradhi. Hata hivyo, ikiwa mtu mwenye ulemavu wa kimwili, msafiri, mtumwa, mtoto mkomavu au mwanamke (ambao haiwalazimu kuswali swala ya Ijumaa) wakiswali Swala ya Ijumaa inasihi. Ni lazima (wajib) kumwambia mtoto wa miaka saba kuswali Swalah ya Ijumaa kama ilivyo kwa Swalah nyingine.[3]

---

[1] *Tafseer Maraah Iliyoandikwa li Kashf Maani al-Quran al-Majeed, sehemu ya 28, al-Jumuah, ufafanuzi wa aya ya 10, juz. 2, uk. 527, Dar al-Kutub al-Ilmiyyah, Beirut*

[2] *Kimiya-i-Sa'adat, Uk. 68*

[3] *Tuhfah al-Muhtaj ma'a Hashiyah al-Sharwani, Juz. 3, Uk. 280*

Masharti saba ya awali ambayo yanafanya kuwa ni wajibu na lazima kuswali Swalah ya Ijumaa

1. Kuwa Muislamu.

2. Kuwa katika umri wa baleghe (Kiislam).

3. Kuwa na akili timamu.[1]

   Masharti haya matatu si mahususi kwa Swalah ya IJumaa tu. Bali masharti haya ya awali ya kuwa Muislamu, kuwa na akili timamu na kubaleghe yanahitajika kwa tendo lolote la ibada ambalo ni la lazima (wajib) katika Uislamu.[2]

4. Kuwa huru. Swalah ya Ijumaa si wajibu kwa mtumwa, bali ni Sunnah kwa bwana kumruhusu mtumwa wake kuswali swala ya Ijumaa.

5. Kuwa mwanaume

6. Kuishi mahali ambapo Swalah ya Ijumaa inaswaliwa au ambapo Adhana ya Swalah ya Ijumaa inaweza kusikilizwa, bila kujali kama sehemu hiyo ni nchi ya mtu ya asili, swalah ya Ijumaa itabaki kuwa wajibu. Kuhusu kusimamisha Swalah ya Ijumaa, wanaume waislamu arobaini 40, huru, wenye akili timamu, ambao wamebalehe

---

[1] *Tuhfah al-Muhtaj, vol. 1, p. 405; Nihayah al-Muhtaj, Juz. 2, Uk. 101, iliyochaguliwa*

[2] *Qoot al-Habib al-Gareeb, Uk. 125, Dar al-Kutub al-Ilmiyyah, Beirut*

www.dawateislami.net

na ni wakazi wa eneo lile lazima wawepo. Mtu anayekusudia kusafiri kurudi katika nchi yake ya asili, hata ikiwa katika siku za usoni za mbali, hatajumuishwa katika 40 waliotajwa hapo awali.

7. Kutokuwa na udhuru wa kimwili. Swalah ya Ijumaa si wajibu kwa mtu ambaye ameruhusiwa kuacha swala ya jamaa. Hata hivyo, ikiwa mtu kama huyo yupo mahali ambapo Swalah ya Ijumaa inaswaliwa baada ya muda wake kuanza, sasa ni haramu kuondoka. Hii ni kwa sababu ugumu wowote unaoletwa katika kuhudhuria swalah ya Ijumaa haupatikani tena kutokana na yeye kuwa tayari yupo katika sehemu hiyo. (Kwa hivyo, swalah ya Ijumaa sasa ni wajibu juu yake pia).[1]

Yeyote ambaye Swalah ni wajibu kwake lakini sio Swalah ya IJumaa hatolewi udhuru wa kuacha Swalah ya Adhuhuri siku ya Ijumaa; Lazima aswali.

Hukumu muhimu inayohusu kuanza safari siku ya Ijumaa

Iwapo Swalah ya Ijumaa ni faradhi kwa mtu, ni haramu kwa mtu huyo kuanza safari siku ya Ijumaa baada ya kuingia Alfajiri. Hata hivyo, si haramu ikiwa kuna uwezekano mkubwa

---

[1] *Tuhfaa al-Muhtaj ma'a Haashiyah al-Sharwani wal Abaadi, juz. 3, kurasa 278, 280, 326, 281, 285, zilizochaguliwa*

kwamba Swalah ya IJumaa inaweza kuswaliwa njiani au baada ya kufika sehemu husika.[1]

Matendo ya Sunnah ya Ijumaa

Vitendo vifuatavyo ni Sunnah kufanywa siku ya Ijumaa:

- Kuoga kwa anayekusudia kuswali Swalah ya Ijumaa.
- Kutembea hadi mahali pa Swalah ya Ijumaa mapema asubuhi kwa njia ya heshima na utulivu.

  Ni Sunnah kwa Imamu kufika wakati wa hotuba.
- Kujishughulisha katika njia ya kuelekea msikitini na baada ya kufika mahala pa Swalah mpaka hotuba ianze katika kusoma Qur'ani Tukufu, Dhikri ya Mwenyezi Mungu na kumswalia Mtume صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم.[2]
- Iwapo hakuna hatari ya kukosa Swalah ya Ijumaa, kusafiri hadi mahala pake kwa kutumia njia ndefu na kurudi kwa njia fupi.[3]
- Kuvaa nguo bora zaidi. Ni bora kuvaa nguo nyeupe.[4]

---

[1] *Tuhfah al-Muhtaj ma'a Haashiyah al-Sharwani, Juz. 3, Uk. 294*

[2] *Tuhfah al-Muhtaj, juz. 1, uk. 428,430; Nihayah al-Muhtaj, juz. 2, uk. 132, 135, 137*

[3] *Nihayah al-Muhtaj, juzuu ya 2, uk. 137*

[4] *Tuhfah al-Muhtaj,Uk. 1, Uk. 431, Nihayah al-Muhtaj, Juzuu ya. 2, Uk. 139*

www.dawateislami.net

- Kuvaa kilemba.[1]
- Kupaka manukato ikiwa mtu hajafunga.
- Kukata kucha.
- Kuondoa harufu mbaya na uchafu mwilini.
- Kusoma Sura Al-Kahf mchana na usiku wa Ijumaa, kumswalia Mtume. صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم na kuomba kwa wingi kwa matumaini ya kupata wakati wa kukubaliwa.[2]

Wakati wa kuoga siku ya Ijumaa

Kuoga siku ya Ijumaa ni Sunnah kwa mwenye kukusudia kuswali Swalah ya Ijumaa, hata kama si faradhi juu yake. Kwa mfano, si wajibu kwa msafiri kuswali Swalah ya Ijumaa, lakini ni Sunna kwake kuoga ikiwa ana nia ya kuswali. Itakuwa haipendzi (makruh) kwa mtu kama huyo kuacha kuoga. Wakati wa kuoga siku ya Ijumaa huanza kutoka mapambazuko ya alfajiri (al-subh al-sadiq), na ni bora kuoga kabla tu ya kuondoka kwenda kuswali.[3]

Ubora wa kukaa karibu na Imam wakati wa hotuba

Sayyiduna Samura Bin Jundub رَضِیَ اللهُ عَنْهُ anasimulia kuwa

---

[1] *Fath al-Mu'een, Uk. 206*

[2] *Tuhfah al-Muhtaj, juzuu. 1, uk. 431-433; Nihayat al-Muhtaj, juz. 2, uk. 139, 140*

[3] *Nihayah al-Muhtaj, juzuu. 2, uk. 132, 133, zilizochaguliwa*

Mtume صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم akasema: "Hudhuria hotuba na ukae karibu na Imamu, kwa sababu kiwango ambacho mtu yuko mbali ni kiwango cha kubaki nyuma kuingia Peponi, ingawa yeye (Muislamu) ataingia humo."[1]

Kutopokea malipo ya Ijumaa

Mtume صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم akasema: "Mfano wa yule anayezungumza katika Ijumaa wakati Imam anahutubia ni mfano wa punda anayebeba vitabu. Na atakaemwambia 'Nyamaza' wakati huo, hapati ujira wa Ijumaa."[2]

Sikiliza hotuba kwa utulivu na ukimya kamili

Kwa mujibu wa Imam al-Nawawi, Imam al-Rafi'i na Imam Ibn Hajar al-Makki رَحِمَهُمُ اللّٰه, ni sharti kwa watu wasiopungua 39 mbali na yule anayetoa hotuba, kusikiliza vipengele vyote muhimu (arkaan) vya hotuba na lazima wote wawe miongoni mwa wanaostahiki kuswali Swalah.[3]

Mbali na mtu anayetoa hotuba, ikiwa kuna watu 39 tu msikitini wanaostahiki kuswali Swalah, na mtu mmoja miongoni mwao alizungumza wakati wa hotuba ambayo ilisababisha asiweze kusikia sehemu ya lazima (Rukn) ya hotubaa na Swalah iliswaliwa katika hali hii, basi Swalah ya

---

[1] *Abu Dawood, Uk. 182, Hadithi 1,108, Dar al-Kutub al-Ilmiyyah, Beirut*

[2] *Musnad Imam Ahmad, vol. 2, p. 69, Hadith 2,064,*

[3] *Tuhfah al-Muhtaj, vol. 1, p. 422*

IJumaa haijasihi. Kwa hiyo, kuna tahadhari kwa wahudhuriaji wote wasikilize hotuba zote mbili kuwa makini katika ukimya.

Mambo 5 muhimu (arkaan) ya hotuba ya Ijumaa

1. Kumsifu Mwenyezi Mungu Mtukufu
2. Kumpelekea Mtume rehma na amani صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم kwa kutaja jina lake binafsi au sifa. Maneno ya kumsifu Mwenyezi Mungu na swala ni makhsusi. Kwa kusema اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَالصَّلٰوةُ عَلٰى رَسُوْلِ الله, mahitaji yote mawili yatatimizwa.
3. Kuamrisha uchamungu (Taqwa) katika hotuba zote mbili.
4. Kusoma aya kutoka katika Qur'ani Tukufu katika mojawapo ya hotuba. Ni Sunnah kusoma Quran katika hotuba ya kwanza.
5. Kuomba dua ya Akhera ya Waislamu katika hotuba ya pili.[1]

Kufanya Biashara kunakuwa ni jambo lisiloruhusiwa kwa Adhana ya hotuba

Mara tu Adhana ya hotuba inapoitwa, ni haramu kwa yeyote ambaye Ijumaa inamlazimu kufanya biashara au kufanya jambo lolote ambalo litamshughulisha yeye kutoka katika

[1] *Tuhfah al-Muhtaj, juzuu ya 1, uk. 420-421; I'aanat al-Talibeen, juz. 2, uk. 109-114*

kujitahidi kwa ajili ya Swalah. Haipendezi (makruh) kujihusisha na mambo hayo tangu jua linapoanza kupungua (zawaal) mpaka kabla ya Adhana ya hotuba.[1]

Kupita juu ya shingo za watu kwenda mbele

Haipendezwi (makruh) kupita juu ya shingo za watu na kwenda mbele. Hata hivyo, hukumu hii hautumiki pale ambapo kuna sababu halali, kama vile mtu amekalia njia. Hata kama kuna sababu halali, haipendezi kupita juu ya shingo za watu na kusonga mbele zaidi ya safu mbili.[2]

Imepokewa katika Hadithi: "Mwenye kupita juu ya shingo za watu siku ya Ijumaa amejenga daraja la kuelekea Motoni."[3] Maana yake moja ni kwamba watu watapita juu yake na kuingia Motoni.[4]

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب   صَلَّى اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّد

Baada ya kusoma kijitabu hiki tafadhali wape na wengine

Pata thawabu kwa kusambaza vijitabu vilivyochapishwa na Maktaba-tul-Madina katika mikusanyiko kama vile harusi,

---

[1] *Tuhfah al-Muhtaj ma Haashiyah al-Sharwani, Juz. 3, Uk. 402; I'aanat, al-Talibeen, Juz. 2, Uk. 159, 160*

[2] *Tuhfah al-Muhtaj, Juz. 1, Uk. 430-431, zilizochaguliwa*

[3] *al-Tirmizi, Uk. 152, Hadithi 513*

[4] *Haashiyah Bahar-e-Shari'at, Juzuu ya. 1, Uk. 761,762,sehemu ya 4*

hawli, zafa na Mawlidi nk. Wamiliki wa maduka wanapaswa kuweka vijitabu hivi katika maduka yao na kuviwasilisha kama zawadi kwa wateja kwa nia ya kupata thawabu. Kila mwezi, sambaza angalau kijitabu kimoja cha msukumo wa Sunnah chenye lulu za Madani kwenye nyumba za eneo lako. Fanya hivi ili kueneza wito wa haki na kupata malipo makubwa.

اَلْحَمْدُ لِلّٰہِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ وَالصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الْمُرْسَلِیْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰہِ مِنَ الشَّیْطٰنِ الرَّجِیْمِ بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Kwa ajili ya kuwa muislamu mcha mungu na mwenye kusimamisha sala

Pitisha usiku wako kwenye jitimai ya kuhuisha Sunna ya Dawat-e-islami inayofanyika kila siku ya Alkhamis Kuamkia ijuma a ndani ya mji wako kwa nia ya kutaka radhi za Allah عَزَّوَجَلَّ pa moja na nia zingine nzuri. Ili upate kujifunza sunna kuwa na kawaida ya kusafiri siku 3 katika Madani Qafilah pamoja na Wapenzi wa Mtume صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم.

Fanya Fikr-e-Madina kwa kujaza kitabu cha Madani In'amat na ukipeleke kwa Zimmedar (msimamizi) wa eneo lako tarehe mosi ya kila mwezi wa Madani.

Lengo langu la Madani: 'Nitajitahidi kujirekebisha mwenyewe na watu wa ulimwengu mzima اِنْ شَآءَ اللّٰہ عَزَّوَجَلَّ.

Kwa ajili ya kujirekebisha wenyewe tunatakiwa tuzifanyie kazi Madani In'amat na kwa ajili ya kuwarekebisha watu wa ulimwengu mzima tunatakiwa tusafiri katika Madani Qafilah.

Aalami Madani Markaz, Faizan-e-Madinah, Mahallah Saudagaran
Purani Sabzi Mandi, Bab-ul-Madinah, Karachi, Pakistan
UAN: +92 21 111 25 26 92 | Ext: 7213
Web: www.maktabatulmadinah.com | E-mail: feedback@maktabatulmadinah.com